



Эхэ найхан нютагаа эб хамта мандуулаа!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной
декабриин 21-нээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

1995
ДЕКАБРИИН
19
Убэлэй эхин улаагшан
гахай
һарын 27
ВТОРНИК
гарагай 3
№239 (19332)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХҮДЭЛМЭРИЙН ДОЛООН ХОНОГ

Буряад Республикын Президент Л.В. Потапов 18-наа 20 болотор Россин парламентын Соведай заседанида хабаадаха. Тын захиргаанда "Буряад хадахи урьһаламжанууд тухай", "Удционно суглаан тухай", "Фональна союзууд тухай" Хуулинуудай да, буряад хэлэ хэргээн сахиа даар хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлхэ байна. Зөгтөнүүдэй редакторнуудай зүблөөн 22-то үнгэргэгдэхөөр түсэблэгдэнэ. Правительствын Түрүүлэгшын нэгэдэхи М.А. Спасовай харгалзалан дааг министрствэнүүдтэ, албан да малай үбэлжэлгын, хабарай хүдэлмэридэ ажахынуудай бэддэлгын, урьһаламжые бусаажа түдэлгын даар хүдэлмэри ябуулагдаха. Россин й ажахын федеральна албанда 1996 бликын ой модоной ажахыда мүнгэ н түсэб Ой модоной ажахын гвэдэ баталагдаха зэргэтэй. Энэ долоон кологийн ба газарай гүн дундахин нөөсөнүүдые ашаглалгын талаар митет Түгнын нүүрһэнэй уурхайн ые тушаажа абаха талаар гүрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаха. "Байгал нуурай нөөсөнүүдые гамтайгаар хэрэглэхэ ба гаалха талаар онсо өөрсэ этигэмжэ нүүд тухай" Россин Федерацийн ыствын, Буряад Республикын ствын хоорондын хэлсээн Уһанай митедтэ бэддэгдэхэ. Республикын 1996 оной гүрэнэй ай" Хуулине заһажа абаха комиссийн авительствын Түрүүлэгшын орлогшо цовой түрүүлэгэ доро декабриин 20- д, Тэрэнэй харгалзалан ударыдааг гвэнүүд болон албан зургаануудай тайгаар предприятинуудые доройтон өргөхө, бюджетэй олзо оршын үндэһэ эмээхэ комиссинуудай заседанинууд хөөр хараалагдана. Генүрстиин, элшэ хүсэнэй ба министрствын заседани декабриин 10, ТЭК-гэй түдбэринүүд болон тоолон алгонуудые нарижуулха асуудалые сэхэ байна. Ба хүн зоние ажалаар хангалгын гвэдэ хүнүүдые ажалаар хангадаг нуудтай, ажалай шэнэ газар байгуулха илагшадтай хэлсээнүүд баталагдаха.

Буряад Республикын гүрэнэй налогой инспекци зарим аймагуудай бюджетэ налогууд болон түдбэринүүдэй оролгые шэнжэлхэ.

"Хүүгэдэй юрэнхы эрдэмэй эмхи зургаануудые хүгжөөлгын авторска программануудые бэелүүлхэ асуудалаар" Улаан-Үдэ хотын хүүгэдэй юрэнхы эрдэмэй эмхи зургаануудые даагшанарай семинар үсэгэдэр болобо. Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А.Ч. Нимаевагай харгалзалан хүтэлбэрилдэг Эрдэм хуралсалай министерство Улаан-Үдэ хотын хүүгэдэй юрэнхы эрдэмэй эмхи зургаануудай психологуудай семинарые декабриин 19-20-до үнгэргэхэ. Ниислэл хотын тусхай дунда хургуулинуудые хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн, Буряад Республикын эрдэм-техникын соведэй заседани декабриин 21-дэ, 22-то эмхидхэгдэхэ. Буряад Республикын Хүн зоние социальна талаһаань хамгаалгын министрствын коллегийн заседани декабриин 21-дэ үнгэргэгдэхөөр түсэблэгдэнэ.

Республикын аймагуудай нютагай медицинскэ нэгэдэлнүүдэй ахамад врачнуудай семинар мүнөөдөр нээгдэхэ.

Загорскын гэр бүлэнүүдтэ, эхэнэрнүүдтэ, үхибүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ түбэй мэргэжэлтэдэй хуралсал энэ долоон хоногто үнгэргэгдэхэ байна.

Буряадай арадай поэт Д.З. Жалсараевай түрһөөр 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан зохёохы ажалай үдэшэ декабриин 22-то болохо. СССР-эй арадай артистка Л. Сахьяновагай нэрэмжэтэ бүхэроссин баледэй фестиваль декабриин 23-да нээгдэхэ.

Түгнын нүүрһэнэй уурхайн нөөсөнүүдые ашаглаха талаар гүрэнэй комиссийн заседани декабриин 21-дэ болохо. Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А.П. Табалаевай ударидааг албан зургаануудта Буряад Республикын Правительствын этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдэй болзорто бэелүүлэгдэхэ хүдэлмэрийн программа зохёогдохо юм. Тийхэдэ Буряадай болон Примориин хизаарай хоорондохи харилсаа холбооной хэлсээнэй проект дээрэ хүдэлхэ.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Н.А. Астапенкын ударидааг албан зургаануудта 1996 ондо монополиие болуулха, үмсэлэлгын объектнуудые худалдалгын график зохёохо хүдэлмэри ябуулагдаха. Республиканска типографи тухай, "Сэлэнгын холимог тэжээлэй заводой" дүүргэгдээгүй барилгын объектые худалдаха, "Бурятагропромтехника" гэжэ гүрэнэй предприятине үмсэлхэ түсэб тухай материалнуудые мүн лэ хаража үзэхэ байна.

Буряад Республикын Президентын ба Правительствын хэблэлэй албан.

Республикадамнай хунгалта

эмхи гуримтайгаар үнгэрбэ

ЗАЛУУ ҮЕТЭН ХАЖУУ ТЭЭ ҮЛЭБЭГҮЙ

Хунгалтын 647/82 участок. Энэмнай хотын 29-дэхи буряад хургуули-гимназийн байшан соо түхээрэгдэнэн эгээл томо участогуудай нэгэниинь болоно. Энэ участогай хунгуулийн комиссийн түрүүлэгшэ Татьяна Викторовна Чукашовагай хэлэһэнэй ёһоор, мүнөө жэлэй хунгалтада участогай зон ехэл олоороо хабаадаба. Илангаяа залуу үетэн хажуу тээ үлэбэгүй. Хунгуулийн комиссийн 10 гэшүүд саг соогоо үүдээе үргэнөөр сэлжэ, түрүүшээр ерһэн хунгалтадаа халуунаар угтан абаа. Үглөөнэй найманһаа арбан саг болотор хоёр часай туйша соо оройдоол 90-ээд хүнэй хунгалан хаань, үдэрэй хоёр сагта списогээр бүхүдөө хабаадаха ёһотой 2266 хунгалтадай тэн хахадын дуугаа үгөөд байгаа. Списогтэ оруулагдаагүй хүнүүд хунгалтада хабаадаһан байха юм.

Хунгалтын үедэ гурим эдэхэ, идхалга ябуулха, элдэб янзын ааша гаргаха ябадал балай үзэгдэбэгүй. Гүрэнэй Дүүмын депутадта, Улаан-Үдэ хотын өһөдыгөө хүтэлбэрилгын гулваагай тушаалда ба городской Соведэй депутадта дэбжүүлэгдэнэн кандидатуудай зүгһөө табигдаһан тусхай зүбшөөлтэй ажаглагшад, этигэмжэтэ нюурнууд, партинуудай түлөөлэгшэд ехэл олоороо байжа, хунгалтын ябасые адаглан хараа, өөһөдтөө зарим тэды тобшолол хээ.

"СЭСЭН, ШАНГА ЗАСАГ ХЭРЭГТЭЙ!"

Үглөөнэй эгсэ 8 саг. Хунгуулийн комиссийн түрүүлэгшэ Дарима Доидоквна Дампилов сугларһан хунгалтадые һайндэрөөр амаршалаад, хунгалхые уриша. Улаан-Эрхирэгэй колхозһоо эхилээд, Эрхирэгэй совхоз болоторнь аяар 30 жэл табалгаряагүй автомашинын жолоошоноор ажаллаһан Лэгбэ Муикуевич Дашиев, 50 жэл соо Коммунист партиин гэшүүн ябаһан, дайнай болоп ажалай ветеран Цырен Сондусевич Рипчиннов, багшанар – пенсионер Николай Васильевич Скольжиков, Розалия Ивановна Скольжикова болон бусад, һаһатайшуул түрүүшын бюллетеньнуудые абажа дуугаа үгэбэд.

Цырен Сондусевич бюллетень гартаа баряад ингэжэ хэлэбэ: "Бидэндэ сэсэн, шанга засаг хэрэгтэй! Элдэбын найдабарин, зүбшөөлнүүдэй, гоё үгшүүдэй саг үнгэрөө. Хүрөө!"

Мүн залуушуулые эдэбхитэй байгаа. Тэдэнэй дунда Лариса Азаргасва түрүүлэн дуугаа үгөө.

Дабаатын захиргаанай мэдэлдэ ородог Асагад, Онохой-Шэбэр, Арбыжал, Хуушан-Онохой, Добо-Енхор, Хотогор хууринуудай ажалшад хунгуулида эдэбхитэй хабаадаа. Үдэрэй тэн багаар хунгалтадай 60-70 процентнь дуугаа үгөө гээд хунгуулийн комиссийн гэшүүн Г. Х. Хадакова мэдүүлэ һэн.

В. БАТОРОВ.

Президент дуугаа үгэбэ

Үглөөнэй 8 части Улаан-Үдын Железнодорожно районной 7-дохи участога хүн зон хүлгөөтэй байба. Эндэ уужам, харуул, сэбэр. Зүүн ханаар зургаан кабина жэрүлдэнхэй. Тээ саанахана улаан шэрээр шэрдэгдэнэн 3 урнын хажууда оошорто гартаа багса саарһануудые бариһан олонхидоо хүгшэд, үбгэд харагдана.

Учостогай ехэ зал соо эндэ-тэндэ хуугаад, ехэнхидээ баймга, ябашые байгаад бюллетеньнуудые бариһан хунгалтад өөһөд хоорондоо хөөрөлдэнэ.

Найман час болоогүй байхада, депогой машинист ажалдаа яараһан Ф.Г. Уваров хунгуулийн бюллетеньнуудые эгээл түрүүн урна руу хэбэ.

- Манай хунгуулийн участога 2203 хүн хунгаха юм. Үглөөнһөө хойшо хунгалтад эдэбхитэйгээр, дүрбэ-табаараа хубарилдана. 10 части 200 гаран хүн дуугаа үгөөд байгаа. Комиссида хунгалтын хэрэг һайн мэдэхэ 10 хүн хүдэлнэ, - гээд, хунгуулийн участогай түрүүлэгшэ Ю.И. Самсонов хэлэс һэн.

Советскэ районной 53-дахи хунгуулийн участок (Комиссийн түрүүлэгшэ Баир Самаданович Гомбоев).

Тус участога 1469 хунгалтад дуугаа үгэхэ юм. 9 части Буряад Республикын Президент Л.В. Потапов һамгантаяа дуугаа үгэбэ. 12 части 600 хунгалтад дуугаа үгөөд байгаа.

Зураг дээрэ: Советскэ районной хунгуулийн 53-дахи участога хунгалта түлэг дундаа.

С. БАЛДУЕВАЙ. ФОТОТЕКСТ.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТЭЭ, БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛНАА БОЛОН ПРАВИТЕЛЬСТВАНАА
Буряад Республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ байһан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда эдэбхитэйгээр хабаадаһан, ажалай ветеран
Александр Алексеевич БАДИЕВАЙ
байгша оной декабриин 17-до саһаа урид һаһа бараһан тухай гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдээсээд, Буряад Республикын Президент, Буряад Республикын Арадай Хурал болон Правительство гэр бүлэдэнэ, түрэлхидтэнэ, дүтынэ хүнүүдтэ гүн сэдхэлһээ шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.



Буряад Республикын Хуули

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН БАГА ХЭМЖЭЭНЭЙ ОЛЗЫН ХЭРЭГ ЭРХИЛЭЛГЫЕ ГҮРЭНЭЙ ЗҮГНӨӨ ДЭМЖЭЛГ ТУХАЙ

Тус Хуули Буряад Республика дотор бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэх ба хүгжөөх талаар гүрэнэй политикын хуули ёноной, экономика ба эмхидхэлэй үндэһэ нууринуудые тодорхойлоно, бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүдэй ажал ябуулгыг гүрэнэй зүгнөө урмашуулгын болон гуримшуулгын түхэл маягууд ба онол аргуудые тогтооно.

Тус Хуулийн дүримүүд бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын бүхы субъектүүдтэ Буряад Республикын газар дээрэ хабаатай байна.

СТАТЬЯ 1. Буряад Республикын бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэлгын хуули ёноной үндэһэ нууринууд

1. Буряад Республикын бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэлгэ хадаа Россин Федерациин Граждан Кодекстэй, "Россин Федераци дотор бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэлгэ тухай" Федеральна Хуулитай, Россин Федерациин баталан абадаг хуулинуудтай болон хуули ёноной бусад нормативна актуудтай, тус Хуулитай, бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэлгын асуудалнуудые гуримшуулха Буряад Республикын хуули ёноной бусад нормативна актуудтай зохицуулан бэелүүлэгдэдэг.

2. Тус Хууляар хараалагдаһанһаа ондоо дүримүүд хэрбээ Россин Федерациин болон Буряад Республикын уласхоорондын договорнуудаар тогтоогдохон байгааһаан, уласхоорондын договорой дүримүүд хэрэглэгдэдэг байна.

СТАТЬЯ 2. Олзын хэрэг эрхилэлгын ажал ябуулгын ойлгомжо

1. Олзо олохын тула шэглүүлэгдэһэн физическэ болон юридическэ ноурнуудай эдэбхитэйгээр, бээ даангыар эрхилэгдэдэг ажал ябуулга болбол олзын хэрэг эрхилэлгын ажал ябуулга болно.

2. Предприятиин эмхидхэлэй-хуули ёноной түхэл маягаар тодорхойлогдодог хэмжээн соо талаан туршажа, эд зөөрээрэ харюусахаар эрхэтэд олзын хэрэг эрхилэлгые бэелүүдэг юм.

СТАТЬЯ 3. Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүд

1. Уставной капитал дотороо Буряад Республикын, олонитың болон шажан мүргэлэй эмхинүүдэй (нэгдэлэнүүдэй), буян үйлэдэлгын болон бусад жасануудай хабаадалгын хубийн 25 процентһээ дээшэ бэшэ, бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүд болодоггүй нэгэ гү, али хэдэн юридическэ ноурнуудта мэдэлтэй хубийн 25 процентһээ дээшэ бэшэ зөөритэй коммерцескэ эмхинүүд бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүд болодог байна. Үшөө тиихэдэ тус эмхидэ хүдэлмэрилэгшэдэйнь дунда зэргын тоо иимэ хэмжээнэй дээшэ гараха ёногүй:

промышленностьда - 100 хүнһөө, барилгада - 100 хүнһөө, хүдөө ажыхыда - 60 хүнһөө, транспортада - 100 хүнһөө, эрдэмэй-техническэ халбарыда - 60 хүнһөө, оптово худалдаа наймаанда - 50 хүнһөө, рознично худалдаа наймаанда болон хүн зоной ажаһуудал хангалгада - 30 хүнһөө, бусад халбаринуудта болон ажал ябуулгын бусад түхэлнүүдые бэелүүлэгдэ - 50 хүнһөө.

Юридическэ ноурнууд болонгүй, олзын хэрэг эрхилэлгын ажал ябуулга хэдэг физическэ ноурнууд мүн лэ бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүд болодог юм.

Ажал ябуулгын хэдэн (олон ондоо) түхэлнүүдые бэелүүдэг бага предприятинууд эрьсын жэлэй хэмжүүр соо гү, али жэлэй олзын хэмжүүр соо эгээл ехэ хубийн эзэлдэг ажал ябуулгын түхэлээр тэрэл бүлэгтэ ородог байна.

2. Бага предприятинуудай тоодо оруулхадаа, хүдэлэгшэдэй дунда зэргын тоо тодорхойлохо гурим, бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүдые гүрэнэй бүридхэлдэ абалга, бага предприятинуудай тоосоогоо үгэхэ гурим Россин Федерациин хууляар тогтоогдодог байна.

СТАТЬЯ 4. Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэлгэ

1. Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэлгэ хадаа олзын хэрэгтэй ажал ябуулгыг эхилхэ ба бэелүүлхэ адли чэгшэ эрхэ байдал болон арга боломжо бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүдтэ байгуулха, үйлэдбэрийн, урьһаламжын, инвестиционцо нөөсөнүүдтэ болон мэдээсэл үгэхэ аргуудта хүртэхэ ябадал хангаха, гадаадын экономика ажал ябуулгада, кадрнуудые бэлдэлгэдэ хабаадаха ябуулгануудта шэглүүлэгдэнхэй байха ёноной.

Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэлгэ комплексно шэнжэтэй байдаг, удаадахи шухала шэглэлнүүдээр бэелүүлэгдэдэг гэбэл:

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүдые хангахын тула дэлгүүрэй инфраструктуры бүридүүлгэдэ ба хүгжөөлгэдэ туһа хүргэхэ;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүдые материально-техническэ нөөсөнүүдээр, үйлэдбэрийн гол фонднуудаар хангалгада, мүн тэрэшлэн республикын хэрэглэмжэдэ продукция (хүдэлмэри, хангалга) худалдаха ябадал эмхидхэлгэдэнь туһа хүргэхэ;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүдэй гадаадын экономика ажал ябуулгыг дэмжэлгэ, тэрэ тоодо харийн гүрэнүүдтэй тэдэнэй худалдаа наймаанай, научно-техническэ, үйлэдбэрийн, мэдээсэлэй холбоонуудые хүгжөөлгэдэ туһа хүргэхэ;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүдтэ хүртэхэ ябадал хангаха, өөрынгөө мүнгэ зөөри арьбадханын, ондоо тээшэнь номолхын, өөрынгөө мүнгэ зөөри болон урьһаламжа үгэхэ нөөсөнүүдые хэрэглэхын тула арга боломжонуудые байгуулха;

- тэрэнэй субъектүүдые эмхидхэлэй, экономика, тоо бүридхэлэй болон бусад мэдээсэлнүүдээр, тэрэ тоодо мэдээсэлэй байгуулалтануудай хүнгэлэлтэтэй хангалгануудые хэрэглэхэ арга боломжо үгэдэг хэмжээ ябуулгануудаар хангахын тула бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын мэдээсэлэй инфраструктура бүридүүлгэ ба хүгжөөлгэ.

2. Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэлгэдэ зориулагдаһан политика өөһэдэньгөө эрхэ түлөөлэлгын хэмжээн соо ябуулхадаа гүйсэдхэхи засагай республиканска зургаанууд, нотагай өөһэдэньгөө хүтэлбэрилгын зургаанууд;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэхэ талаар Буряад Республикын хуули ёнонуудые нарижуулан найжаруулха дурадхалнуудые зохёодог;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын байдал шэнжэлдэг, гүрэнэй зүгнөө тэрэниие дэмжэхэ хэмжээнүүдэй ашаг урые хаража үзэдэг;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын багсаамжалга болон тэрэниие гүрэнэй зүгнөө дэмжэхэ түрүүшын ээлжээнэй шэглэлнүүд болон түхэл маягуудай талаар дурадхалнуудые бэлдэдэг;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэхэ республиканска программа зохёолго ба бэелүүлгэ эмхидхэдэг;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүдтэ налог таталгын талаар, илангаяа республиканска бюджеттэ орохо мүнгэ зөөрийн талаар, хүнгэ элэнтнүүдые тогтоохо тухай дурадхалнуудые бэлдэдэг;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ тухай хуулинуудые сахиха ябадал хангадаг;

- социальная болон ажалай хуулинуудай асуудалнуудаар зүбшэлэлгын болон эмхидхэлэй-методическэ туһаламжа эдэ субъектүүдтэ үзүүдэг;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэхэ федеральна болон республиканска программануудта оруулха хэмжээ ябуулгануудые зохёон найруулга эмхидхэдэг, мүн тэрэшлэн тэдэниие бэелүүлгэдэ туһа хүргэдэг.

СТАТЬЯ 5. Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэлгын гүрэнэй программанууд

1. Буряад Республикын олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ тус-тус фонднуудаар, нотагай өөһэдэньгөө хүтэлбэрилгын зургаануудаар зохёон табигдаһан бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ федеральна, республиканска болон муниципальная программануудтай зохицуулан бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэлгэ бэелүүлэгдэдэг.

Буряад Республикын олзын хэрэг дэмжэхэ фонд бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэхэ республиканска программын проекты Правительствын үзэмжэдэ жэл бүри оруулдаг байна.

2. Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ республиканска программа дотор тодорхойлогдодог гэбэл:

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые хүгжөөхэ холын хараатай шэглэлнүүд болон тэрэнэй субъектүүдэй ажал ябуулгын түрүүшын ээлжээнэй түхэл маягуудые;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ гол шэглэлнүүд болон түхэл маягуудые бэелүүлхэ талаар абгадаг хэмжээнүүдые;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ талаар татабарийн хүнгэлэлтэ ба республикын бюджетдээ үгтэхэ мүнгэ зөөрийн хэмжээ то дурадхалнуудые;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын субъектүүдтэ дүүргэдэггүй барилганууд болон объектүүдые, энэнтэй адляар ашаг олзоггүй ехэтэй предприятинуудые хүнгэлэлтэтэ дамжуулан үгэхэ хэмжээнүүдые;

- тэдэнэй арендэдэ абаһан объектүүдые түр ээлжэндэ худалдажа абаха арга боломж субъектүүдтэ олгохо хэмжээнүүдые.

Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ муниципальная программануудые район (городуудай) бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ талаар фонднууд (таһагууд) зохёон юм.

Программануудые бэелүүлхэ онол арга, өөһэ мүнгэ зөөригөө хангаха аргуудые тэдэл зохёон байна.

3. Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ республиканска, муниципальная программанууд мүнгэ зөөрээр хангалга жэл бүхэндэ республикын бюджетдээ, нотагай бюджетэй мүнгэнһөө тэрэшлэн тус Хуулийн 6-дахы статья хараалагдаһан бусад хубийнуудта бэелүүлэгдэдэг.

Заагдаһан программануудые республиканска нотагай бюджетүүдэй мүнгөөр хангалгын хэрэг бюджетэй гаргашын хубида амяараа мүрөөр бол тодорхойлогдодог.

СТАТЬЯ 6. Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын фонднууд

1. Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ ба хүгжөөхэ зорилготойгоор тэрэниие дэмжэхэ фонднуудай байгууламжа бүридүүлэгдэдэг.

Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ ба хүгжөөлгэдэ зориулагдаһан программ проектүүд болон хэмжээ ябуулгануудые мүнгэ хангахын тула байгуулагдаһан коммерцескэ ба хадаа бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ фонд мүн болодог.

Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ фонд юридическэ ноур мүн болодог.

Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ ба хүгжөөлгэдэ шэглүүлэгдэһэн гол хэмжээ ябуулга эдэ болодог гэбэл:

- өөрынгөө мэдэлдэ байһан зөөри болохо эд барисаалгада үгэжэ, үйлэдбэрийн гол фонд абаха, тэдэниие нэльбэн шэнэлхэ, шэнэ барилга ба үйлэдбэрээ хубилгаха талаар хүнгэлэлтэ урьһаламжа шэнээр байгуулагдаһан, хүдэлжэ бэелгэ предприятинуудта үгэлгэ;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгын эмхидхэл ажал ябуулгыг гуримшуулха нормативна актуудай проектүүдые бэлдэлгэ, иимэ проектын шалгалга;

- бага предприятинуудые халбарийн болон шэнжээр саашан хүгжөөлгыг тодорхойлодог маркетинговэ болон бусад шэнжэлгэнүүдые хэрэглэхэ; - олзын хэрэг эрхилэлгын ажал ябуулгын ёноной нормонуудые хэрэглэхэ асуудалнуудта зүбшэлгэ үнгэргэлгэ;

- бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ ба хүгжөөлгын федеральна, республиканска, муниципальная программануудые зохёон табигдалга хэлгэдэ, конкурсын гуримаар шэлэн абал мүн бодото дээрнэ бэелүүлгэдэ хабаадалга.

2. Буряад Республикын гүрэнэй хүтэлбэрилгын зургаануудаар, нотагай өөһэдэньгөө хүтэлбэрилгын зургаануудаар энээндэ этигэн байгуулагдаһан фонднууд бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ болоно. Тэдэнэй уставной капиталада Буряад Республикын, муниципальная байгуулалта хабаадалга 50 процентһээ бага бэшэ байха үшөө бэелүүдэг.

Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые дэмжэхэ ба хүгжөөлгэдэ республиканска, муниципальная фонднуудай ажал ябуулгаһаа ороһон олзо дохот тэдэнэй мэдэлдэ тэрэнһээ налго татагдадаггүй, тэрэн тус Хуули хараалагдаһан уг зорилгонууд болон хэрэг эрхилэлгэдэ байна.

Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгэ талаар тус экономика үндэһэ барилгануудай, программануудай проектүүдэй болон хэмжээ ябуулгануудай ушарта тэдэниие дэмжэхэ гүрэнэй болон муниципальная фонднуудһаа мүнгэ таһалжа үгэхэ ба тэрэ субъектүүдтэ эдэ мүнгэнһөө лэб хангаха найма үгэхэ гуримһе заагдаһан фонднууд тодорхойлогдодог.

Бага хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэхэ фонд хадаа энэ талаар республикын программыг захиша мүн болоно.

хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгы дэмжэхэ болон муниципальна фонднууд иимэ тнүүдтэ хүнгэлэлтэтэй урьһаламжа, гүйгөөр ссуданууды, богони болзорой мжа үгэхэ эрхэтэй, тийхэдэе банкын ажал эрхилхэ лицензи үгэдэггүй.

хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгы дэмжэхэ республиканска ба муниципальна фонднуудай нууд болон эрхэ уялганууд Арадай Хуралаар, өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудаар, иимэ үдые байгуулха этигэмжэтэдээр баталагдадаг, устасууд дотор тодорхойлогдодог.

ахан фонднуудай гол зорилгонууд гэбэл: сэндөө байһан хуулинуудтай зохилдуулан, гэгэ ба эд бараанай дэлгүүр хангалы хүгжөөхэ тойгоор үйлэдбэрилгын монополи болуула, ондоо эй болгохо програмнууды бээлүүлхэдэнь тайгааршые, бусаалтагүй; өөршые мунгэ хангай мжа үзүүлэгэ;

рилсаалга үгэгшын, найдуулга үгэгшын, лабын уялгануудые бага предприятинуудай эг;

хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэлгы дэмжэхын илдэлгэ хүгжөөхын тула дэлгүүрэй структурые хүгжөөлгэ хангажа шадаха ажыхын үүдые, тусхайта консультационно эмхинүүдые алгада ба тэдэнэй ажал ябуулгада өөрынгөө эрха баадалга;

хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилхэ кадрнуудые шэнээр нургаха, мэргэжэлын дээшэлүүлхэ ябуулалганууды мунгөөр хангалга; днуудай ажал ябуулгатай холбоотой эрдэмэй энүүдые, научно-практическа конференцинууд, нууд болон зүблөөнүүды мунгөөр хангалга; инхэрэг эрхилхэ талаар хуули ёноной, патентно-онно болон бусад мэдээсэлнүүдые суглуулха, хэ ябадал эмхидхэлгэ, бага хэмжээнэй олзын эрхилхэ тушаа програмнууд болон үүдые зохёон табилгада зүбшэлгын болон эй-методическа туһаламжа үзүүлэгэ;

тоогдоһон гуримаар гадаадын экономика улга бээлүүлгэ, бага хэмжээнэй олзын хэрэг талаар уласхоорондын програмнууд болон үүдтэ хабаадалга.

АЯ 7. Олзын хэрэг эрхилэлгын субъект нүүдтэ холго улгатай зохилдуулан, налог тохолгын гурим, эрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдые налог өө сүлөөлгэ, налог түлэлгын болзорые тулан нунаалга тодорхойлогдодог.

аналогой хуулийн хубилгагдаһан ушарта олзын эрхилэлгын бага субъектнүүдтэ урда тээхидэ муу байдалай олгогдобол, түрүүшын дүрбэн аагдаһан субъектнүүд гүрэнэй бүридхэдэ абалгын үедэ байһан гуримай ёһоор налог

ин Федерациин болон Буряад Республикын ргалгын актнуудаар олзын хэрэг эрхилэлгын ектнүүдтэ, олзын хэрэг эрхилэлгы дэмжэлгын үдта, инвестиционно ба лизинговэ нуудта, урьһаламжын ба страховой эмхинүүдтэ, ин хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдтэ хүдэлмэри бээлүүлхэ, хангалга үзүүлхэ тойгоор байгуулагдаһан предприятинуудта, ургаануудта, эмхинүүдтэ хүнгэлэлтэнүүд дог.

АЯ 8. Түргэдхэгдэһэн амортизаци онднуудай таараха зүйлнүүдтэ тогтоогдоһон дахин дээшэлүүлхэн хэмжээгээр үйлэдбэриин үүдые тооложо, олзын хэрэг эрхилэлгын бага нүүд гол үйлэдбэриин фонднуудай дэһэн амортизаци хэрэглэхэ эрхэтэй.

хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүд дэһэн амортизаци хэрэглэхэ зуураа гол ай эхин сэнгэй 50 процент хүрэтэр нэмэгдэһэн цинно мунгэ дараха аргатай.

бага предприятиин жэл болоогүй байхада, лоулаа гэшшэ хаа, амортизациин түлөө нэмэжэ он мунгэн заагдаһан бага предприятиин олзо оосоогоор бусаагдадаг.

АЯ 9. Олзын хэрэг эрхилэлгын субъектнүүдтэ этэй урьһаламжа үгэлгэ

ын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдтэ этэй урьһаламжа үгтэдэг.

хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдтэ мжа үгэлгы бээлүүлдэг кредитнэ эмхинүүд едерациин Хууляар тогтоогдоһон гуримай тэлэлтэнүүдтэй байдаг.

ин хэрэг эрхилдэг бага предприятинууды кредитнэ эмхинүүд олзын хэрэг эрхилэлгын ектнүүдые хүнгэлэлтэтэй урьһаламжаар э, абаагүй олзын мунгэ хүсэд дүүрэнээр гү, али рнь хүсэдүүлэн бусааха эрхэтэй.

дүүлгын хэмжээн, гурим ба дүрим кредитнэ болон олзын хэрэг эрхилэлгын бага тинууды дэмжэдэг жасануудай хоорондо ан хэлсээнэй үндэһөөр тодорхойлогдодог.

АЯ 10. Олзын хэрэг эрхилэлгын субъектнүүдэй урьһаламжаар хангалгын бүлгэмүүд

ин хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүд туһаламжа хүргэхэ зорилготойгоор сэг өөдэ байһан мунгэ хэрэглэхын тула бэе аламжа үгэлгын бүлгэмүүдые байгуулаха

аргатай.

2. Олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдэй бээе урьһаламжаар хангалгын бүлгэмүүд:

банк-депозитарид гү, али ондоо финансово-урьһаламжын албан зургаанда өөрынгөө нөөсөнүүдэй хүтэлбэриие даалгаха эрхэтэй;

өөһэдынгөө акцинуудта нээгдэмэл захил хэхэ эрхэгүй;

хабаадагшадай нөөсөнүүдые (түлбэринүүдые) оруулгын хэмжээн, саг ба гурим бээе даагаад тодорхойлодог;

заагдаһан бүлгэмүүдтэ оруулагдаагүй, тэдэндэ хабаагүй олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдтэ, бодото ба юридическэ нюурнуудта мунгэ үгэдэггүй;

Россин Федерациин Түбэй банкда уялгата нөөсэ мунгээе оруулангүй байха эрхэтэй.

СТАТЬЯ 11. Олзын хэрэг эрхилэлгын субъектнүүдэй страховани

Олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдэй страховани хүнгэлэлтэтэй дүримөөр бээлүүлгэдэг. Тийхэдэе олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдэй страховани бээлүүлдэг страховой эмхинүүд хүсэндөө байһан хууляар тогтоогдоһон гуримай ёһоор хүнгэлэлтэнүүдые хэрэглэдэг.

Олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдэй страховани хэлгын үедэ хүсэд дүүрэнээр абтаагүй олзо оршо имэ бага предприятинууды дэмжэлгын жасаһаа хүсэдүүлгэдэг.

Тус хүсэдүүлгын хэмжээн, гурим ба дүрим страховой эмхиин болон олзын хэрэг эрхилэлгын бага предприятинууды дэмжэдэг зохихо жасанууды хоорондоо баталагдаһан хэлсээнэй үндэһөөр тодорхойлогдодог.

СТАТЬЯ 12. Нөөсөнүүдээр хангаха ба продукци худалдаха талаар олзын хэрэг эрхилэлгын субъектнүүды дэмжэлгэ

1. Олзын хэрэг эрхилэлгын предприятинууды дэмжэхын тула үрдидөөтэ экономикын үндэһэ нуури эдэхэгүй арганууды, тэрэ тоодо, гүрэнэй хэрэглэмжын продукцяар хангалгын, олзын хэрэг эрхилэлгын бага предприятинууды дэмжэлгын республиканска ба нютагай тусхай зорилготой програмнууды бээлүүлгын гуримууды хэрэглэхэ.

2. Олзын хэрэг эрхилэлгын бага предприятинуудай гол шэглэлнүүд хараада абтажа, нөөсөнүүдээр хангалга удаадахи зүйлнүүдэй тоосоогоор бээлүүлгэдэг:

гүрэнэй хэлсээгээр абтаһан продукциин;

хүсэд дүүргэдэггүй барилганууды усадханай ашаар бии болоһон нөөсөнүүдэй;

хэрэглэдэггүй түүхэй эдэй нөөсөнүүдэй;

уласхоорондын эмхинүүдэй, мүн хариин гүрэнүүдэй союзуудай болон бага бизнесэй эблэнүүдэй туһаламжа болгон үгэһэн нөөсөнүүдэй;

бусад зүйлнүүдэй.

3. Бага предприятинуудай продукци худалдагы бээлүүлгэдэ туһалдаг гэбэл;

түбэй гуримаар номологдодог захилнуудай, хүдэлмэринүүдэй, хангалгануудай хэмжээнэй зарим хубиие бага предприятинуудта үлөөлгэ;

субподрядчигууд байһан бага предприятинуудта түбэй гуримаар номологдодог захилнуудай, хүдэлмэринүүдэй, хангалгануудай (инвестиционно проектнүүд оролсоно) үнэ сэнгүүдэй зарим хубиие үлөөлгэ;

республика дотор ба тэрэһнээ гадуур үнгэргэдэһэн коммерческэ выставкэнүүдтэ болон харалгануудта нууринуудые бага предприятинуудта уялгатаар үлөөлгэ;

гүрэнэй мэдээсэлэй - коммерческэ сетнүүдтэй бага предприятинуудай холбоотой байлга;

бага предприятинуудта өөһэдынгөө эд бараа, продукци үйлэдбэрилгын сетнүүдые хүгжөөхэ ба найжаруулха, соносхол хэхэ хэрэгүүдтэ туһалха;

экспортнэ урьһаламжа үгэлгэ;

туһаламжа хүргэлгын бусад арганууд.

Олзын хэрэг эрхилэлгын бага предприятинуудай холбоонуудай хабаадалгатайгаар конкурсно (экспертнэ) арга хэрэглэн, продукци худалдагы бээлүүлгэдэ туһаламжа үзүүлгэдэг.

СТАТЬЯ 13. Олзын хэрэг эрхилэлгын субъектнүүдтэ үйлэдбэриин-технологическа дэмжэлгэ үзүүлгэ

1. Гүйсэдхэхы засагай республиканска зургаанууд, нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаанууд олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүды мүнөөнэй түхээрэлгэнүүдээр ба технологиуудаар хангалгада, технопаркнуудай сетнүүдые, лизинговэ фирменүүдые, бизнес-инкубаторнууды, үйлэдбэриин - технологическа түбүүды болон бусад объектнүүды (олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүды дэмжэхэ зорилготойгоор байгуулагдаһан) эмхидхэн байгуулгада туһалха талаар хэмжээ ябуулгануудай комплекс тодорхойлодог ба бээлүүлдэг.

2. Гүйсэдхэхы засагай республиканска зургаанууд, нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаанууд олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдтэ тусхай түхээрэлгэнүүдые, продукциин бусад, зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ ба хангаха захилнууды эльгэхэ талаар хэмжээнүүды бээлүүлдэг, олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдэй ажал ябуулгы, тэдэнэй продукциин яармагууды, оптово дэлгүүрнүүды эмхидхэдэг. Тийгэхэ зуураа гүрэнэй гү, али муниципальна мэдэлэй байра байшангаар, түхээрэлгээр ба бусад эд зөөрээр хангадаг.

3. Олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдтэ үйлэдбэриин - технологическа дэмжэлгэ хүнгэлэлтэтэй гуримаар бээлүүлгэдэг. Тийхэдэе олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдтэ үйлэдбэриин технологическа дэмжэлгэ үзүүлдэг предприятинууд, албан зургаанууд болон эмхинүүд хүсэндөө байһан хууляар тогтоогдоһон гуримай ёһоор хүнгэлэлтэнүүдтэй байдаг.

СТАТЬЯ 14. Олзын хэрэг эрхилэлгын субъектнүүдэй гадаадын экономика ажал ябуулгы дэмжэлгэ

1. Гүйсэдхэхы засагай республиканска зургаанууд хариин гүрэн руу гаргаха ба оруулха операциянуудта олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдэй хабаадалгы үргэдхэхэ, гадаадын экономика ажал ябуулгын програмнууды ба проектнүүды бээлүүлгэдэ, уласхоорондын выставкэнүүдтэ, яармагуудта тэдэниие хабаадуулха талаар хэмжээнүүды бээлүүлдэг.

2. Олзын хэрэг эрхилдэг бага предприятинууды дэмжэлгын жасанууд бии байһан арга боломжонуудаа хараада абан, олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдэй гадаадын экономика ажал ябуулгы гүрэнэй зүтһөө дэмжэлгын хэмжээнүүды тодорхойлодог ба зохихо програмнууд соо харуулдаг.

СТАТЬЯ 15. Мэдээсэлээр хангалгын ба зүбшэл үгэлгын талаар олзын хэрэг эрхилэлгын субъектнүүды дэмжэлгэ

1. Гүйсэ, хэхы засагай республиканска зургаанууд, нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаанууд, олзын хэрэг эрхилэлгын бага предприятинууды дэмжэлгын жасанууд экономика, хуули ёноной, статистическэ, үйлэдбэриин-техническэ ба бусад шухала мэдээсэлнүүды абажа байха эрхэ байдал олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдтэ олгохо талаар хэмжээнүүды тодорхойлодог ба бээлүүлдэг.

2. Олзын хэрэг эрхилэлгын предприятинууды дэмжэлгын жасанууд мэдээсэлэй талаар хангалгатай холбоотой, субъектнүүдэй гаргашанууды дүүрэнээр гү, али хубяар хүсэдүүлхэ эрхэтэй.

3. Тус хүсэдүүлгын хэмжээн, гурим ба дүрим олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектын болон олзын хэрэг эрхилэлгын бага предприятинууды дэмжэлгын зохихо жасын хоорондохи хэлсээнэй үндэһөөр тодорхойлогдодог.

СТАТЬЯ 16. Мэргэжэл дээшэлүүлхэ, бэлдэхэ талаар олзын хэрэг эрхилэлгын субъектнүүды дэмжэлгэ

1. Гүрэнэй зургаанууд олзын хэрэг эрхилэлгын халбарид хүдэлжэ гү, али хүдэлхээ бэлдэжэ байһан эрхэтэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ, нураха бүхы эрхэ байдал олгодог.

Гүйсэдхэхы засагай республиканска зургаанууд, нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаанууд олзын хэрэг эрхилэлгын бага предприятинуудай кадрнууды бэлдэлгы эмхидхэлгэдэ туһаламжа хүргэдэг.

Кадрнуудай эхин бэлдэхэ эмхидхэлгэдэ туһаламжа хүргэлгэ гол түлэб мэдээсэлэй-методическа хангалгын ба хүнгэлэлтэтэй урьһаламжа үгэлгын аргаар бээлүүлгэдэг.

Гүрэнэй бэшэ хуралсалай эмхинүүды, олзын хэрэг эрхилэлгын бага предприятинуудта кадрнууды бэлдэдэг курснууды дэмжэхын тула гүрэнэй зургаанууд хүнгэлэлтэтэй урьһаламжанууды үгэхэ, бюджетдээ мунгэ номологы бээлүүлхэ аргатай.

Гүрэнэй бэшэ хуралсалай эмхинүүдтэ ба кадрнууды бэлдэдэг курснуудта мунгэ номолог ба туһаламжа хүргэлгэ конкурсын үндэһөөр (гүрэнэй зургаануудай найшаан дэмжэһэн програмнуудаар хуралсалай эмхидхэгдэһэн байбал) бээлүүлгэдэг.

2. Олзын хэрэг эрхилэлгын бага предприятинуудта кадрнууды бэлдэдэг, мэргэжэл дээшэлүүлдэг албан зургаанууд ба эмхинүүд хүсэндөө байһан хууляар тодорхойлогдоһон гуримай ёһоор хүнгэлэлтэтэй байдаг.

СТАТЬЯ 17. Олзын хэрэг эрхилэлгын субъектнүүдэй холбоонууд

1. Гүйсэдхэхы засагай республиканска зургаанууд, нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаанууд олзын хэрэг эрхилэлгы хүгжөөхэ зорилготойгоор байгуулагдаһан нийтын нэгэдэлнүүдэй гэхэ гү, али олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүдэй холбоонуудай ажал ябуулгы эмхидхэлгэ ба хангалгы дэмжэдэг.

2. Олзын хэрэг эрхилэлгын бага субъектнүүд гүрэнэй зүтһөө дэмжэгдэжэ, заагдаһан холбоонуудай ажалаа ябуулхада, хэмжээ ябуулганууды эмхидхэхэдэ, хуулийн проектнүүды ба бусад нормативна актнууды бэлдэлгэдэ олзын хэрэг эрхилэлгын субъектнүүдэй холбоонуудай түлөөлэгшэды элсүүлэн хабаадуулхада, шухала хэрэгтэй хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүдээр, байра байшангаар хангагдадаг.

СТАТЬЯ 18. Нормативна хуули ёноной актнууды тус Хуулигай зохилдуулга

Буряад Республикын Президентын, Буряад Республикын гүрэнэй засагай зургаануудай болон нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай албан хэрэгтэй нормативна актнууд тус Хуулигай хүсэндөө ороһон үдэрһөөнь хойшо хоёр харын болзор соо зохилдуулагдадаг.

СТАТЬЯ 19. Тус Хуулийн хүсэндөө оролго

Тус Хуули толилогдоһон үдэрһөө хойшо хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын Президент А.В. ПОГАПОВ

Улаан-Үдэ хото 1995 оной ноябриин 23

БУРЯАДАЙ Нийтын эрдэмэй дэргэдэхи эрдэмэй доктор болон кандидатай нэрэ зэргэ олгодог диссертационно соведэй ээлжээтэ заседани ноябриин 28-29-нэй үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэжэ, тэрээндэ докторой хоёр ба кандидатай нэгэ диссертаци хамгаалагдаба.

Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой болон искусствын академиин профессор Л.В. Шулунова "Буряадай тусхайта нэрэнүүд" гэхэн темээр докторой диссертаци бэшээ. Энэ темээр олон жэлэй туршада ажаллахадаа, Людмила Владимировна хоёрном, мүн гушаад гаран статья хэблүүлхэн байна.

Диссертант тусхайта нэрэнүүдые олон бүлэг болгожо хубаарилаа гэбэл: антропонимүүд - хүнэй нэрэнүүд, теонимүүд - бурхадай нэрэнүүд, зоонимүүд - малай нэрэ, топонимүүд - газар уханай нэрэнүүд, космонимүүд - огторгойн хубинуудай ба одо мүшэдэй нэрэнүүд, хрононимүүд - сагай тус тус хэлэгэй нэрэнүүд, тэрэшэлэн хайндэрнүүдэй, эмхи зургаан, нэгэдэл болон эблэлнүүдэй, предпряти, бүлгэмүүдэй, элдэб унаагай, хэблэлэй органуудай, литература, искусствын зохиолнуудай гэхэ мэтэ тон олон янзын тусхайта нэрэнүүд бии байна. Эдэниие томо бүлэгүүд болгожо нэгэдэхэн

агынүүдые спелеонимүүд, аралнуудые инсулонимүүд гэхэ мэтээр топонимүүд доторо илгардаг. Л.В.Шулунова бүхы буряад шотагуудаар ябажа, эдэ олон янзын нэрэнүүдые өөрөө суглуулан юм. Тийн тусхайта нэрэнүүд яажа бии болодог бэ, ойлгосо тэмдэглэхэ талаар ямар илгаатайб, ямар грамматическа өөрсэ зүйлнүүдтэйб, хоорондоо ямар системнэ холбоотойб гэхэ мэтэ олон асуудал гүнзэгыгөөр харагдаа.

Энэ диссертацие зүбшэн хэлсэлгэдэ албан ёһоной оппонентнүүд, эрдэмэй докторнууд А.Д. Шагдаров (БИОН), Д.Н. Д. Доржиев (Гүрэнэй университет), А.А. Дарбеева (Москва, ИЯ РАН), мүн эрдэмэй докторнууд Ш.Н.Р.Цыденжапов, В.И.Золхоев, С.Ш.Чагдууров (Гүрэнэй университетэй профессорнууд), эрдэмэй кандидат Л.Б.Вадмаева (Соёлой академи) хабаадасажэ, тус диссертацие үндэрөөр сэгнэн, зарим дутагдалнуудыень тэмдэглэн байна. Мүн тусхайта нэрэнүүдые шэнжэлгээр Россин гол мэргэжэлтэн гэжэ тоологдог мэдээжэ эрдэмтэн Суперанская (Москва), Хальмагай эрдэмтэд Дарваев, Очиргаряев, эрхүүгэйхид Шаракшинова болон Шерхунаев гэгшэд бэшгэ

Петербургһаа, багшын университетһээ орожо, диссертацин үндэр сэгнэлгэдэ хүртэнэ байна. Энэнтэй дашарамдуулан хэлэбэл, тэрэнэй нүхэр Базаров Борис Вандановичай Эрхүүдэ энэ зун буряад соёл, искусствын түүхээр хамгаалхан диссертацин ВАК-та баталагдаба гэхэн мэдээсэл эдэ үдэрнүүдтэ абтаа. Б.В.Базаров

СЭХЭ ДЭЭШЭЭ ДЭГДЭГШЭ

болону. Тэдэнэй сэхэ дээшээ дэгдэхэдэ хэрэгтэй боло хүсэниинь хүүлээрнэ тү ниидлэгдэнэ хэрэглэгдэдэг. юрын самолёдуудта орходоо т самолёт ехэ холо ниидлэгдүү наа, дайшалхы шанараараа тэдэ дутадаггүй. Мүнөө дэлхэй дээрэ янзын нимэ реактивна самолёт лэ олоор бүтээгдэнэ. Тэдэнэ Ан "Харриер" болон манай ЯН-38 самолётууд болоно.Тэд реакт самолёдуудай муу талан гэр тэдэ 700 градус хүртээр халаа газуудые хойто нүхөөрөө тар ниидэдэг. Тэрэнэ айхабтар хандаргахы хүсэгтэй юм. Про байхан бүхы юумые эрэ т аэродромой бетон гү, али кораб палубые бутаргай хандарга хобнилгодог. Энээнһэнь бол жэшэнь, США, ехэнхидэ н самолётуудые айхабтар ута (300 хүртээр) авианоссууд дээрэ т ябадаг. Тиймэһээ сэхэ дээшээ дэгдэдэг самолётууд урданайхидал ехэ анх хандуулагдахаяа болгожо байн



1995 он ..Декабрь

Мүнөө байгаа самолёт болон вертолётууд хайншые, муушые талануудтай юм. Таршаадал адли вертолёт ямаршы газарһаа дэгдэхэ, ямаршы газарта бууха аргатай. Тийнхын тулада жэгдэхэн бага талмайхан лэ хэрэгтэй. Гэбшые вертолёт гэжэшмэй сэхэ гарзатай машина юм. Имагталтэрэнэйгаарта дэгдэхын тулада сэхэ хүсэгтэй двигател хэрэгтэй. Тэдэ тэрэ хүсэниинь энээнһээ бэшэ ушарта хэрэглэгдэдэггүй. Тийгээд тэрэ двигателин нилээд хүндэ шэгнүүртэй тула саашанхи ниидлэгдэнэ мийн лэ үлүү ашаан болодог.

Вертолётые, жэшэнь, мянган хүниие багтаамаар айхабтар мангагар томо болгожо болохогүй. Тийнхын тулада винтүүдыень олошоруула хэрэгтэй болохо. Харин энэнь ехэ аюултай. Тэдэнэй хүдэлхээ болишбол, вертолёт самолёт шэнги аалиханаар элин бууха аргатай хадаа мийн лэ доошоо түерэн унадаг байна. Вертолётто орходоо самолёт таба дахин бага гарзатай, мүн аюулгүйн талаар тэрэнһээ нилээд найдамтай. Двигателинь хүдэлхээ болибол, тэрэ далинуудайнгаа ашаар аалиханаар элин бууха аргатай. Харин самолёттой гол дутагалын гэбэл, тэрэндэ заатагүй аэродром хэрэгтэй болодог. Тэрэндэ сэхэ хайн тэгшэ газар хэрэгтэй. Хонхо-ёнхо газарта аэродром түхээрхэн гарза ехэтэй хэрэг. Тиймэһээ аэродромуудые олон ушарта тон хэрэгтэй газартан бэшэ, харин олодон тэгшэ газарта хэдэжэ байна.

Арга боломжонуудаараа адли бэшэ тула самолёт болон вертолётууд адли бэшээр хэрэглэгдэдэг гэшэ. Самолёт ехэ юумэ тэгээд, холо хүртээр түргөөр, найдамтайгаар, гарза багатайгаар абаашадаг. Харин вертолёт агаарта тогтошоод байха хэрэг гарахадан хэрэглэгдэдэг.

Самолёт вертолёт хоёрые нэгдэхэ гэхэн бодол үнийн бии болонхой юм. Англи, Германи, Итали, Канада, СССР, США болон Франци мэтын ехэ хүжэнги авиационно промышленностьтай оронуудта бури табяад онуудта сэхэ дээшээ дэгдэдэг ба буудаг самолёт байгуулаха хүдэлмэри хэгдэжэ эхилэнэ байна.

Хорьод жэлэй туршада элдэб олон тиймэ самолётууд бүтээгдэжэ туршадаа. Тэдэнэ элдэб дүрэтэй байгаа. Зариманиинь ниидэдэг "табагуудтал" адли, нүгөөдүүлын гурба-дүрбэн хууритай хүнгэн машинны түхэлтэй юм. Тэдэ олон самолётууд сооһоо эгээл ехээр хэрэглэгдэдэг болоһониинь штурмовикууд ба истребительнүүд

Нэгэ тонноһоо бага ашаа т сэхэ дээшээ дэгдэгдэдэг ниид аппаратууд ехэл хэрэгтэй Жэшэнь, үсөөхөн пассажирнуудые, хахад т хүртээр ашаа тэгээд нимэ аппарат 100 километр хүртээр э ниидэхэдэ, хотоһоо холошог аэродромдо бэшэ, харин яма газарта бууха аргатай. Хүнүүдые абаралгада, т туһаламжа үзүүлгэдэ, мүн т саралгада, хулуужа агнашад загана баригалдтай тэмсэлгэдэ самолёттой тон хэрэгтэй бай хэлсээнгүй.

Москвагай авиацион институтуудай (МАИ) самолётуудые ухаалдаг кафедр эгээл тиймэ хүнгэн бага са ухаалагдаа. Тэрэ хэдэн зүйлнүүдтэй. Жэшэнь, винтүүдэинь бии болгоһон ага урсаханууд сэхэ доо шэглүүлэгдэдэг. Энэнь самолёт дэгдэхэ, бууха үдэ тэрэ жолоодолгы хүнгэдхэдэг, газатурбинна хоёр двигател. Тэдэнэй алинииншые бүхы гвинтые эрьсдүүлдэг. Тийн двигателинь хүдлөөгүй нүгөөдиень хэрэглэн ниидэхэ бии. Харин ниидлгын үдэ двигателинь хүдэлхээ бол наань, таарамжатай талма хараад, юрын самолёттог ааж элин ниидэхээр бууха болоно.

Самолёттой хамарайн дэгдэхэ, буухадал хүдлөөд, ниидлгын үдэ болуулагдада самолётые ухаалагдадай хэл тэрэн 12/15 метр хэмжээтэй им газарта, мүн ойн соорхойт бууха аргатай. Тэрэн хал газаршые, халда ногооншые, са уһатай газаршые байха болоно. Урданай "оборонцигууд" бага авиациар ехэтэ һонир болонхой. Харин зуугаад про олон фирмэдэ зохиогдоно. Тэ бэлүүлхын тулада мүнгэн хүр Харин МАИ-гай дурсалт самолёт ухаалалгада бюджетһээ гаргагдаһан юм. Тэ тэрэ самолёт олоор бүтээжэ тулада промышленность оролдохо болоно. Тийгээд хожомдошоггүй наамнай, бэлэй. Тэрэгүйдэ униохил ёһотой болохо обди. Энэ дашарамдуулан хэлэхэдэ, Урда-Корейн "Самеунг" корпораци 1997 онһоо д хууритай, сэхэ дээшээ дэг "Огторгойн" автотомобиль хубинн бага самолёт олоор эхилхэн гэжэ халта мэдээсэл Корейн тэрэ фирмын маркетинг албанай сэгнэлтээр, зуун шахуу тиймэ машина хэр болохо гэшэ.

И.СКЛЯРОВ, техник эрдэмэй кандидат

ҮНДЭР

СЭГНЭЛТЭТЭЙГЭЭР...

нэрэнүүд байха: идеонимүүд - оюун ухаанда хабаатай тусхайта нэрэнүүд, хрематоимүүд - материалына культурада хабаатай нэрэнүүд. Энээнһээ гадна бодото дээрэ байхан гү, али мүнөө байгаа юумэнэй тусхайта нэрэнүүдые реализонимүүд, харин үнэндөө үгы, ханаанһаа абхан юумэнэй нэрэнүүдые мифонимүүд гэдэг.

Л.В. Шулунова эгээл олон тусхайта нэрэнүүд бологшо антропоним, топоним болон зоонимүүдта гол анхаралаа хандуулаа. Космонимүүд буряад хэлэндэ ехэ олон бэшэ юм. Тэнгэрийн оёдол (гү, али Зүйдэл), Долоон Үбгэн, Суг мүшэн, Гурбан марал, Алтан Гадахан, Үүрэй Солбон гээд лэ дүүршэхээ ханадаг ааб даа. Нүүлэй үедэ Мягмар, Баасан, Сугар гэхэ мэтэ гол түлээ монгол хэлэндэ хэрэглэгдэдэг нэрэнүүд зурхайтай хамта нэбтэржэ байнхай.

Космонимүүдэй үсөөн хада бурхадай нэрэнүүдые тэдэнтэй нэгэ бүлэгтэ оруулаха байгаа гэхэн ханамжа гараа. Гэтэр бурхадай нэрэнүүд ханаанһаа абтанан юумэнэй нэрэнүүд байжа болоо, тиймэһээ тэдэниие бодото байгаа одо мүшэдэй нэрэнүүдтэй нэгдэхэнь ямар гээшэб гэхэн маргалта болобо. Гэбшые буряад хэлэндэ бөө шажанай бурхадай, мүн шарын шажанай будданар, бодисаданар, архадууд, идамууд болон дошходо нэрэнүүд угаа олон, эдэниие амлараа темэ болгон шэнжэлбэл таатай гэжэ диссертант тоолоно.

Антропонимүүд соо зүүн, баруун буряадуудай хүнэй нэрэ, фамили, обог, муу нэрэ, ара нэрэ дэлгэрэнгүгээр шэнжэлэгдээ. Зүгөөр андронимүүд гэхэ гү, али эрэ нүхэрэйнь обогоор хамгыень нэрлэлгэ, жэшэнь, "Кафаниха", мүн гинеконимүүд (эрьень хамганайн нэрээр нэрлэлгэ) Буряада ехэ дэлгэрээгүй байна.

Топонимүүд дотор оронимүүд (газарай элдэб хэлбэрийн али бүхы нэрэнүүд), ойконимүүд (хуурин газарнуудай нэрэнүүд, тэрэ тоодо комонимүүд - хүдөөгэйхинь, астионимүүд - хотынхинь), гидронимүүд (уһанай нэрэнүүд) шэнжэлэгдэбэ. Гадна элдэб ёһолол дүүргэдэг газарнуудые экклезионим, томо гэрнүүдэй тусхайта нэрэнүүдые ойкодонимүүд, газар дорохи

эльгээжэ, хайшаажэ байһанаа мэдүүлээ.

Тийгээд нюусаар дуугаа үгэлгын болоходо, диссертационно соведэй гэшүүд Л.В.Шулуновада хэлэ бэшгэй доктор гэхэн нэрэ зэргэ олгохо гэжэ нэгэн дуутаар элрхэйлбэ.

Тус диссертациар үгэ хэлэлхэй үедэ илангаяа газар уханай нэрэнүүд олоной анхарал татаба. Ц.Б.Цыдендамбаевай болон бусад эрдэмтэдэй бэшгээр, манай ээрын эхин багаар Байгалай оршондо мүнөөнэй ненец, энец, нг сан гэхэ мэтэ бага яһатанай элинсэгүүд эндэ хууһан, Саяан, Үдэ, Идэ, Гүрүльбэ, Хүрбэ гэхэ зэргын нэрэнүүдые тэдэ эндэ орхёо. Удаань эвенкиүүд эндэ бии боложо, Сэлэнгэ, Үнгэ, Хэжэнгэ, Исээнгэ, Ципикан, Хурамхан мэтын нэрэнүүдые орхёо. V-X зуунай үеэр түүрэгүүд эндэ эээрхэжэ, Байгал, Котокель, Хүл нуур, Тараса, Үбэсэ гэжэ нэрэнүүдые орхёо. Харин монгол угсаатад, тусхайлбал, хори, булгад, эхирэд зон Саяан, Алтай уулануудта шадарлажа хууһанаа, IX зуунһаа XVI зуун жэл хүртээр Байгал шадар хуурижаһан бололтой гэхэн тобиолол хэһэн юм. Энэениинь Д.Н.Д. Доржиев буруушаажэ, буряадай элинсэгүүд бусад монголшуудһаа манай ээрын урдахи 4 зуунай үеэр таһаржа эхилэн гэбэ. Тийгээд газар уханайнгаа олон нэрые түнгүүс, түүрэгүүдтэ хабаадууланай үлүү гэхэн байна. Л.В.Шулунова харюугай үгэдэ энэениинь зүбшөөнгүй, Ялга, Аргада мэтын нэрэнүүд түүрэг гарбалтай байгаа гэжэ батамжалба. С.Ш. Чагдурувай хэлһээр, эндэ хэн түрүүн, хэн хожом ерээб гэжэ тоосолдолтогүй, газар уханай олон нэрэ бултанаймнай анханай нэгэ (ностратическа) хэлэнһээ үндэһэтэй байна гэбэ.

Удаань багшын институтта хүдэлжэ байһанаа, БИОН-ой аспирантурада орожо түгэсхэһэн В.В. Базарова гэгшэ "Буряад болон ород хэлэнэй үгын сангай хүгжэлтые сасуулан шэнжэлгэ" гэхэн диссертаци амжалтатайгаар хамгаалба. Профессор В.И. Золхоев болон доцент А.Д.Болсохоева гэгшэд оппонентнүүдын байгаа. Мүн лэ хайшааһан хэдэн отзын Яхад, Хальмаг болон Санкт-

тоталитарна засагай үедэ манай соёлой ямараар хүгжэжэ, сэгнэгдэжэ байһые, юрэ тэрэ үеын түүхые үнэц зүбөөр харуула талаар ехэ юумэ хэжэ байдаг. Мүнөө тэрэ БИОН-ой түүхын таһагые даагшаар хунгадаба.

Гүрэнэй университетэй ород-буряад филологин кафедрин доцент Саян Жимбеевич Балданов "Сибириин үндэһэн (Буряад, Тува болон Яхадай) литературануудай арадай аман зохиолой уг зуурын" гэхэн темээр докторой диссертаци хамгаалаа. Хэлэ бэшгэй эрдэмэй доктор, профессор А.И. Уланов, хэлэ бэшгэй эрдэмэй доктор С.С. Бардаханова (БИОН), түүхын эрдэмэй доктор, профессор А.С.Дугаров (Соёлой академи) оппонентнүүдын байгаа. Мүн тус диссертацие зүбшэн хэлсэлгэдэ РАН-ай гэшүүн-корреспондент, Новосибирскын хэлэ бэшгэй институтуудай директор, эрдэмэй доктор А.Б.Соктоев, эрдэмэй доктор Ш.Н. Р. Цыденжапов, профессор В.Ц.Найдакова, мэдээсэлгын халбарин академик Э.Г.Базаров, мэдээжэ политолог Д.Д.Очиров гэгшэд хабаадажа, С.Ж.Балдановай диссертацие үндэрөөр сэгнэбэ. Тийн тэрээндэ докторой зэргэ олгохо гэжэ диссертационно соведэй гэшүүд нэгэн ханалаар нюусаар дуугаа үгэбэ. С.Б.Балданов энэ темээр 15 жалад хүүдэлөө, хаяжан томо ном гаргаа. Энэ темээрээ үшөө хэдэн статья гаргаһан юм.

Энэ тэрэ асуудалаар миниил хэлээшэ зүб гэжэ дан эридээр хэлэхгүй байгаа. Мүн хакас болон алтайн литературануудые хабаадуула, гадна Яхад, Тува республикануудта өөрөө ошожо материал суглуулаха, мүн имагтал оршуулан зохиолнуудта түшгэлхэгүй гэхэн ханамжанууд хэлэгдэбэ. Диссертант эдэ ажаглаатуудыень хүндэтгэйгөөр хүлээн абаа, тэдэниие саашанхи ажалдаа харада абахаб гэжэ найдуулаба.

А. ШАГДАРОВ.

ХУБИЛГАГДАДАГ АВТОМОБИЛЬ

Байгша оной хабар Женевэдэ болоһон выставкэ "Мерседес-Варио" гэжэ автомобилиин шэнэ мод харуулагдаба. Хоёр үүдэтэй энэ машинын онсо зүйл юун бэ гэхэдэ, хэдэхэн минутын туршада дээдэ хубилган, тэрэнээ лимузин, кабриолет, комби пикап болгожорхидог байна.

Ивалгын дасанай Эрдем Цыбикжапов Верховно Соведейр хунгагдажа, улад илээн бахархуулан, маншье юм. Энэ үгэ юундэ биб гэхэдэ, тэрэ уг буряад хүн байханаа Буддын шажанай аад, гол түлэб ород хаа бүридэһэн (Кабанскийн, Миин, Хойто-Байгалай гэтэ районуудхаа) дэһэн табан хэн гү, гаан нэрэ солотой уудые хойноо хаяад лэ, дахин дахин гүйгөөр, депутатай гартаа оруулжархёо Нютаг нютагай үлгэрод үбгэд, хүгшэдэ: "За батюшку, за голосуйте!" гэдэн, шударгы хүдэлмэри юм гэлсэгшэ. Тийгэжэ Федерациин шэнээр ан Верховно Соведейн сессиин нээлгэндэ арза сагай түүхэдэ эгээн хиеэ улаан орхимжо лама Кремлийн үүдэй ордон соо харагдажа хуугаа эхэн үйлэ хэргые эрээр хаража хуухадаа, баярлаа, омогорхоо Юундэ? Мүнөө ушар ниинь хөөрэхэ дуран совет оронойнгоо Эблай жасын комитедэй эдэй делегациин э оролсожо, 1989 оной савьяар аяншалаад наял байгаа. Нэгэтэ тус Буряадай бүлгэмэй гшэ, республикын ба совет дээдын Жшээтэ наһанайгаа гада гатарараа үй найнаар ажаллаһан, гын мэдээжэ ажал В. Б. Базаров намайе Сультимович,- гэжэ да хандаба. -Үглөөдэр бүлгэмэй ээлжээтэ зарлагдахань. Минии элидхэлэй һүүлээр, ши ябаһан тухайгаа үтэнэ бээш. Зүгөөр ай коммунист хэн ни, шамдаа тон алгатай даабари үзүшөөхэ гүш? - гэдэ, Бадмаевич урдаһаамни эеэ ялзуулан хууба. ар даабари юм? - нишуу дуугарба. - шэрээл таби гэхэгүй аров нюдэээ ониилгон энеэбэ, мүрыем глаанай хоёрдохи депутата дэбжүүлгэндэ ади. Мэдээрэй, залаар улад сугларха бшин. оролтын үгэ хэлэнэ илгээд лэ Буряадай хын Верховно Соведей кандидадые хүндэтэ уялга манай обком манай найдуулаа... "Хэндэ, адхал байнаб", - гэжэ армини ади ши гараа рхөөрой. Шамайе обөөроодхино бээб... н Бадмаевич намдаа саарһа харбайба. "Буряадай хын Верховно Соведей

депутата кандидадаар Доодо-Ивалгын 117-дохи округоо Ивалгын дасанай дид-хамба Эрдем Цыбикжаповые дэбжүүлнэб." Нүгөөдэ саарһан дээрэнэ залуу нүхэрэй намтар тобшо тэды бэшээтэй байба. В. Б. Базаровай зууршалгаар аяр холын Адриатика хүрэтэр аяншалһанаа, тэндэхи улад зонтой уулзаһан лэ газартаа түрэлнютаг, Байгалдалай, зоной ажабайдал тухай хөөрэнһөө һанаандаа оруулан, түрүүлэгшынгээ даабариин пионер мэтэ шууд сэхэ дүүргэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлээдхибэ. ...Партиин Улаан-Үдын Советскэ райкомой байшангай зүблөөнэй зал соо зон шэхээтэй.

гэһэншүүгээр тэрэ нам руу сухалтайшаг хараса шэдэлүүлбэ. Би урда тээхэнэнь РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведей дэргэдэхи шажан эрхиддэг управлениин Буряадай республикадахи түлөөлэгшэ Михаил Мулоновто, эрдэмтэн Арнольд Тулохоновто (тэрэ партиин обкомой эрдэм ба һуралсалай таһагыг даагшаар ажаллажа байһанаа дахяад БНЦ-дээ бусаад байгаа) өөрынгөө һанаашалга шэбэнэжэ үрдиһэн, өөрыгөө дэмжүүлэхэ үгыень абажа шадаад хуугааб. 117-дохи округоор республикын Верховно Соведей депутата кандидатые дэбжүүлэхэ найдалда

энэ нэгэдэхээр. Хоёрдохөөр гэбэл, генерал-полковник Колдунов манай республикаһаа РСФСР-эй Верховно Соведей депутата кандидадаар дэбжүүлэгдээд, хунгалтын урдахи ажал ябуулгаяа шуумараар эхилээд, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Ивалгын аймагуудта машина, техникээр туһа хүргэнэ, хүүргэнүүдые барина, Шаралдайда Исай Калашниковай нэрэмжэтэ музейн байшанбарина. Энэшье энэ, арга шадалтай хадаа туһалаа юм бээ. Зүгөөр генерал Колдунов өөрыгөө мэдэхэ хүн бэшэ, Оборонын министрэй Захиралта гаргажархибал, үглөөдэртөө сэрэгэй али нэгэн дээгүүр тушаал эзэлээд лэ,

- Сутлаанай түрүүлэгшэ дид-хамбые эзэлжэ байһан тушаалайнгаа зэргээр депутат болохо эрхэгүй гэхэншүүгээр айлагдаба һэн,- гэн, аалин хүдэлсэтэй, мантагар бээтэй Мулонов үгээ эхилбэ. - Хэнэшье мэдэхээр, бандида-хамба ламанай үндэр наһатай боложо, сутлаа хураалда, холын харгы замда ябажа шадахаяа болинхой. ЦДУБ-ай гадаадын ба дотоодын хэрэгүүдые гол түлэб лэ дид-хамба бээлүүлнэ гэшэ. Энэ тушаалынь, зиндаагайнь талаар хаража үзэбэл, жэншэдгүй таарана. Мүн Эрдем Цыбикжапов наһаараашье, эрдэм болбосорлооршье, хэжэ бүтээжэ ябаһан үйлэ хэрэгүүдээрэшье совет гүрэнэй

ЛАМБАГАЙ ХАЙШАН ГЭЭД ДЕПУТАТ БОЛОО НЭМ?

Дурсалга

"Вандан Бадмаевич дүршэлтэй хүтэлбэрилэгшэ хэн тула правлениингээ суглаае нимэ эдэбхитэйгээр зарлажа шадана даа", гэжэ бахархаба. Юуб гэхэдэ, тэрэ үедэ ниитын олон тоото бүлгэмүүдэй сутлаанууд ёһын тэдыдэ зарлагдаад, гар үргэһэншүү нэрэ зүүгээд лэ, таарамжатай тогтоол гү, али шийдхэбэри абалгаар дүүрэдэг бээлэй. Сутлаанай түрүүшын хахад хэлсэһэн соогоо үнгэрбэ. Забхарлагын һүүлээр В. Б. Базаров ендэрэй саана харагдаба. - КПСС-эй Буряадай обком манай Эб найрамдалай жасын бүлгэмдэ, та бүгэдэндэ үндэр зэргын найдал үзүүлбэ. Энэ ушар манай бүлгэмэй нэрэ хүндые бүри дээрэ үргэбэ. Тобшолон хэлэбэл, бидэ мүнөөдэр Доодо-Ивалгын 117-дохи округоор Буряадай Верховно Соведей, Улаан-Үдын горсоветэй, тийхэдэ Советскэ районно Соведей депутата кандидадүүдые дэбжүүлэхэ эрхэдэ хүртэбэди,- гэжэ тэрэ эхилээд, үгэ хэлэжэ ядаха бэшэ һэн хадаа энэ тон харюусалгата, түүхэтэ хэргые бээлүүлхын тула һайсаар бодомжоло, шэлэжэ, уладай дунда хүндэтэй, мэдээжэ болоһон, хирэгүй намтартай, урагшаа һанаатай, ульгам ухаатай, хунгагшадтай найдал бүрин харюулжа шадаха хүбүүд, басагадаа нэрлэхэ болонобди гэхэшэлэн оролтынгоо үгэ ялас байса хэлэбэ. Нэн түрүүн Верховно Соведей депутата кандидадые тодорхойло болонобди. Хэндэ, ямар дурадхал байнаб? - гэдэ, Базаров бүхы зал хаймадан харасагааба. Би гансатал гараа үргэжэрхибэ. Урдашагуур хууһан тула гэдэргээ эрьен харасагааба: арбаад хүнэй гар үргэгдэнхэй. - "Байгал" журналай ахамад редактор Сергей Цырендоржиевта үгэ үтгэнэ,- гэжэ тэрэ соносхобо. Урагшаа гараад, сценэ дээрэ гарангүй, зоной урда зогсоһобоб. - Нүхэр Цырендоржиев, дээшээ ендэртэ гаратгы,- гэжэ Вандан Бадмаевич хоолой хашаба. "Энэмни баһа хайшаа бурихая хананаб?"

хүртэһэмнай ехэ дэмбэрэлтэй хэрэг мүн,- гэн үгээ эхилбэ, шадаалһаа, унжагайруулхагыё оролдоноб. - Зүгөөр би тусгаар ондоохон һанамжатай байнаб. Ушар юуб гэбэл, СССР-эй Верховно Советтэ Христос ба Ислам шажантанай түлөөлэгшэдые хунгагдашанхай хуухыень эндэ сугларһан хүн бүхэн телевизорээр харанабди, зүгөөр бумбэрсэг дэлхэйн эгээл урданай, эгээл олон үндэһэ яһатанай хүзгэлдэг, шүтэдэг Буддын шажантанай тэндэ үгы байхань харамтай шэнгээр һанагдана. - Та, Сергей Сультимович, зүбшэн хэлсэхэ асуудалаа хайшань хазагайруулхаяа дугташабат, - гэдэ, Базаров хууриһаа эршэтэйгээр бодошобо. - 117-дохи округ манда үгтөөд байна ха юм. Политдискусси хэхэ сагнай үгы лэ, мэдйт. - Тон зүб, Вандан Бадмаевич, та өөрөө мэнэ һаяхана гүнзгыгөөр, алишье талаһаань бодомжологты гэжэ захиба һэмнайг. Тэрэниетнай шадаха соохоноол бээлүүлэ боложо байнаб гэбэб. Зон намайе хүүесэ дэмжэбэ. - Сэхыень хэлэхэдэ, би Доодо-Ивалгын 117-дохи округоор Ивалгын дасанай дид-хамба Эрдем Цыбикжаповые кандидадаар дэбжүүлэхэ дурадхал та бүгэдэнэй үзэмжэдэ табиха зорилготой бодоһон аад, гэнтэ досоомни тад ондоо шийдхэбэри орошобол: дэлхэйн эгээл томо шажанай санаартаниие Россин Федерациин Верховно Советтэ дэбжүүлэе һаамцай яаха юм?! Эб найрамдалай түлөө агуу тэмсэлшэ арбан дүрбэдугаар Далай-Лама Нобелин шанда һаяхана хүртэһэниинь бү маргял!.. Зал соо альга ташалган эдэлшэбэ. Вандан Бадмаевич араһаа үдхэлүүлһэндэл, хүрэн бодошобо. - Яжа байнат, Цырендоржиев! 117-дохи округоор дид-хамбаяа дэбжүүлгыт, юрэдөө! - Хүлисэгты, түрүүлэгшэ! Сагнай ондоо болоо. Би сутларһан зоной дэмжэлгэ доро һанал бодолоороо хубаадаманай,

һеэгүй ябашаха ха юм. Бидэ, Эб найрамдал хамгаалгын комитедэй эдэбхитэд, ламаяа генералай урдаһаа табижархиял, юун болоо юм! - гэжэ хоолойгоо шангадан хэлээд, нэръемэ альга ташалган доро хууридаа ошожо хуушаба. Наһаараа хүндэлжэ, хүзэжэ ябаһан Вандан Бадмаевични нам руугаа угаа ууртайгаар, бэлгысэ шэртэнэ, шүдэээ зуун, толгойгоо эльбээд абана. Тэрэ гараа үргэн, зоной шууяа замхааба. - Нүхэд, 117-дохи округтоо тогтоболнай дээрэ. Үлүүсэ бү гарая. Партиин обкомой харюусалгата даабари хазагайруулжа болохогүй. Тийгэжэшье лама Эрдем Цыбикжапов эзэлжэ байһан тушаалаараа Россин Верховно Соведей депутатай нэрэ зэргэдэ хүрэхэгүй шэнги, хэрбээ хамба һаань, хаража үзэлтэй һэн,- гэжэ хэлэхэтэйнэ зэргэ би аха нүхэрэйнгөө арсалдаанай халуун соо, мэгдэндээ эндүү гаргахыень һамбаашалжа: - Тийхэдэе юрын хүниие, жэшээлбэл, заводой хүдэлмэришэниие, хүдөөгэй хонишоние хунгаха эрхэгүй зон болоно гүбди? - гэжэ эрид асуужархиба. - Али мүнөө зиндаагаар, тушаалаар шэлэдэг ёһо заршам бии болоо юм гү? - Тон зүб, тон зүб, - гэжэ Улаан-Үдын депогой сууга машинист Касьяновай шаад байса ооглохо дуудлаба. Эрдемтэ Арнольд Тулохонов хууриһаа бодожо, шэнэ үе сагта шэнээр, демократис ёһоор кандидадүүдые дэбжүүлэхэ, зүбшэхэ, имагтал партиин обкомой ама хараад лэ, зааһан, тухирһан тээшэнэ шагтиитараа гүйлдэхэ саг халантаа, эгээ тиимэхээ Сергей Цырендоржиевай дурадхалы гүйсэд дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ. Михаил Мулонов дид-хамба Эрдем Цыбикжапов хоёр минии урдахи һандали дээрэ абяагүйхэнүүа хуунад. Хүлээгдээгүй тоосоной гэнтэ дүжэгэнэшэһэндэ лама ехэл аягүйрхэнэн янзатай харагдана. Михаил Моисеевич түр зуура шийдэһэн шэнги боложо, үбдэгөө альгадаад, хүл дээрээ бодошобо.

алидь-буунгамал зургаанда дэбжүүлэгдэхэ бүрин эрхэтэй хүн. Энэ талаар би С. Цырендоржиевай дурадхалы дэмжэнэб,- гэдэ бууралтажа эхилһэн бага долгитохон үдхэн үһээ эльбээд, бэлтгээр томо нюдэээ нам руу мухарюулан эмнеэд хуушаба. - Үшөө хэн үгэ хэлэхэб? - гэжэ В. Базаров дарууханаар, номгорһон хоолойгоор асууба. Локомотивна депогой машинист, Эб найрамдалай жасада жэл бүри хэдэн мянгаадаар мүнгэ оруулдаг нүхэр Касьянов залай ара талаар хууһанаа бодожо: - Нүхэд, бидэ тон зүб шийдхэбэри абахаяа байнабди. Юрэдөө, ородууд, ондоошье яһанай улад Ивалгын дасан ошожо, эм дом залууһна, нүгэлөөшье арилгана, хүзэгтэншье олошорно, залуушуул түрэн найрайнгаа урда ошожо мүргэнэ, үргэл табина. Би Эрдем Цыбикжаповые бүхы зүрхэ сэдхэлхээ дэмжэнэб. Нээрээшье, сэрэгэй генералай урдаһаа ламые табижархиял, хэниинь булитһаааб, хунгагшад шэлүүжэг,- гэжэ сууга түмэр замшан мүн лэ альга ташалган доро үгэээ түгэсхэбэ. Хүтэлбэрилхы тушаалнуудта олон жэл удаа ябажа, ажабайдалай халуун-хүйтэниие нилээн амаһан, энэһнээшье хураггүй хүндэ байдалһаа зүб шийдхэбэри маргангүйгөөр абажа дүршэһэн В. Б. Базаровай: - Та бүгэдэнэй нэгэн һанал хадаа 117-дохи округтоо арсажа, Россин Федерациин Верховно Соведей депутата кандидадые дэбжүүлэхэ шийдхэбэри абахыемнай баадхаба. Огторгойдо элиһэн тохорюунда һанаашархалга гартамнай орошоод байһан хүхэ сүгсэгы адажархиһантай адли юумэн ушархаяа байна гэжэ шэбшэе. Яахаб теэд, зоной һанамжа хүндэлөөгүйдэ аргагүй бшуу,- гэжэ хэлэхэдэнь, би тэрэниие партиин обкомой дарганарай урда мүхөөгөө үгтэхэгүй, Э. Цыбикжаповые хунгуулиин комиссидэ заатагүй баталуулжа шадаха гэжэ этигээ һэм...

С. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ, уран зохёолшо

Түрэл нютагаймнай түүхэхээ

“ТООНТООРОО ОМОГОРХОГШОБ...”

Хүн бүхэн ханажа, хэзээ, хаанашье магтан, түүрэн дурдажа ябаха уһа голтой, хангай тайга, хада уулатай, хизаар дайдатай байдаг юм. Тиймэ газар дайда намдашье бии.

Тэрэмни түрэн гараган Гаарга нютагни болоно. Эндэ минии эхэ, эсэгын, элинсэг хулинсагай тоонто.

Жэлэй ямаршье сагта түрэл Гааргадаа хүрэжэ ерэхэдээ, хуушанайнгаа танилнуудтай, үетэн нүхэдтэйгөө халуунаар уулзажа, сэдхэлээ дэлгэн хөөрэддэхэш, ажалайн хэрэгүүдээр һонирхохош.

Энэ удаа Гааргаараа ябахандаа, Октябрийн Агуухэз хубисхалай һүүлээр нютагтаа боложо үнгэрһэн үйлэ хэрэгүүдээр, түрүүшын коммунистууд болон колхозуудай яажэ эмхидхэгдэхээр, ажалша бэрхэ хүнүүдэйн нэрэ обогоор, тэдэнэй хүнгэн бэшэ хуби заяагаар һонирхон, тусгаар дэбтэр соогоо тэмдэглэн бэшэжэ абабаб.

Хубисхалай ехэ үймөөн Гааргашье нютагыне дайраа даа. Эндэ газар дайдаар Баргажан хотоһоо Карафтидаар Шэтын завод ошоһон дабаанай харгы гарадаг байһан. Арбан юһэ-хорёод онуудаар энэгуур сагаантанайшье, улаантанайшье сэрэгүүд субалан, нютагай хүн зоний адуу моридые, үхэр малые хүсөөршье, сэнгээ буураһан тэрэ үсын мунгөөршье, һайн дураараа хэлсэжэшье абадаг бэлэй. Эдэ бүгэдэн тушаа хөөрөөнүүд мүнөө ульгэр домог шэнгээр залуу үетэндэ ханагадаг. Хойто-Байгалай аймагай хүдөө тосхонуудаар хүрөөтэйхэн үймөө татажа, совет засагаархидые хороогоод, Дэрээндэ Ешэ-Бальжарые ехээр тамалан үгы хээд, урагшаа - дабаанай харгыгаар Шэтын хойто шэлээр зугадан, Хитад руу гараха хүсэлтэй генерал Капелиин бүдэг сэрэгэй таһардаһан манай Гаарга нютагаар гарахадаа, хүн зоние хүрдөөһэн, айлгаһан байха юм гэлсэдэг.

Эдэнэй һүүлээр улаан сэрэгшэдшье, Баргажанай партизануудшье П.П.Морозовой хүтэлбэри дор Шэтэ руу ошоһон байдаг. Тийхэдэл манай Гааргын Базар Бадмаев хадаа тэдэнэй харгышан боложо ябалсаа юм гэжэ буурал толгойто наһажаал зомнай хэлсэдэг.

Энэ нүхэрнай 1929 ондо эмхидхэгдэхэн “Ленинская искра” колхозой түрүүшын түрүүлэгшэ ябаа юм. Удаань олон жэлэй хугасаа соо Гааргынгаа сомоной зайһанаар хүдэлөө.

Манай Базар Бадмаевич Бадмаев тухай олон тоото шог ёгто ябаган хөөрөөнүүд бии юм. Тэдэнэй нэгэн тухай хөөрэхүү.

Нэгтэ үүрэй хираанаар Арзгуунһаа Базар Бадмаев тэргэдэ хүдлэхэн морёор аймагай түб Хурамхаан руу үглөөнэй арбаад сагаар хүрэжэ эрээд, холын харгыда ябажа, хүлэрһэн мориёо гүйсэдкомой хоёр дабхар байшангай урда талада зоогоотой байһан баханануудай нэгэндэ уяжархёод, хүдэлмэрингөө хэрэгээр олон дарганарта оройхон болотор байгаа юм ха. Эзээе хүлөөһэн моринойнц инсагаалжа байхынь хараһан аймагай газетын редактор Сергей Тараскин тэрэнэйнь хажууда ерэжэ, хармаандаа хээд ябаһан газетгээ абажа, мориной уяатай баханада хабшуулаад, гэрэ орохоодо, Базар даргатай уулзаба ха. Тийгээд лэ, тэдэ хоёр мэндэ амараа хэлсээд, хөөрэддэжэ эхилбэ.

-Ай, мартаад байналби. Моринши бэрхээр газетэ уншан, инсагаалжа байна бэлэй, - гэбэ ха Сергей Тараскин.

- Гайхалтай юун байхаб. Уншадаг болонхой даа. Мориншые уншага газетгэтэй байһаннай болоо гэжэ ханыш, - гэжэ Базарынц хэлээ юм ха.

- Үгэдэ торохогүй хошон зугаатай хүн лэ гэшэлтэ даа, - гэжэ редактор Тараскинине нүгөөдөнгөө мурьень альгадан, хонгөөгоор энэжэ байгаа нэн гэлсэдэг.

Хубисхалай һүүлээр манай Гааргын-сомоной харьяата газар ямар ехэ байгаа гэшлэб? Тэрэнэй мэдэлдэ Могойто, нахалин сомонуудай хүдөө тосхонууд, холо, ойрын гүүртэ, отаранууд, алтанай уурхайнууд ородог байһан.

Эндэ “Ленинская искра”, “Красный пахарь”, Кировэй болон Октябрийн нэрэмжэтэ колхозууд эмхидхэгдэхэн түүхэтэй.

“Ленинская искра” Кировэй нэрэмжэтэ колхозтой нийлэжэ, нэгэ ажахы болоһон бэлэй. Удаань тэрэнэй хуурида 1967 ондо Гааргын совхоз байгуулагдаа.

Гааргын сомоной Советэй томодхогдоһон Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээ олон жэлэй хугасаа соо Ленинэй орденото, дайнай ветеран Ярба Ринчинович Доржиев хүдэлөө. Энэ нүхэрнай орооһоной таряанай баян ургаса хуряжа абаһанайнгаа түлөө Эхэ ороонингоо үндэр шагналда хүртөө юм.

Элдэб сагуудта энэл ажахын түрүүлэгшэнүүдээр Ш.Ц. Ширеторов, Ц.Х. Гулгенов, Б.Б. Дармаев болон бусад яһаа урагшатайгаар хүдэлһэн юм гээд тэмдэглэлтэй.

Гаарга нютагһаа Социали Ажалай хоёр Герой урган гаранхай. Эдэнэрнай Цырен Бадмаевич Юндунов, Чоймпил Гармаевич Бадмаев гэгшэд болоно.

Манай нютагаархид сэрэгэй хоёр генералтай юм. Тэдэнэрнай Антон Бадмаевич Занданов, Даба Ринчинович Цыденов гэгшэд юм. Буряад литературингаа хүгжэлтэдэ өөрын хубита орууһан зохёлшошье бии. Тэдэнэймнай тоодо поздууд Солбон Ангабаев, Николай Дамдинов гэгшэд орожо, нютагайнгаа омогорхол болонхой.

Манайда суута багшанаршье бии. Тэдэнэй түрүү ээргэдэ СССР-эй арадай багша Мария Гармаева, Буряад Республикын габыята багша Софья Балданова гэгшэд ябана.

Буряад арадайнгаа омогорхол болоһон Россин арадай артист Михаил Елбоновы, тэрэнэй дүү дуушан Буряад Республикын арадай артистка Софья Данзанэ дурдангүй гарахын аргагүй.

Буряад Республикынгаа эрдэм нарын хүгжэлтэдэ багшанарай дээдэ хургуулида хүдэлдэг эрдэмэй кандидат, профессор Жамсаран Сажинович Сажинов, биологийн эрдэмэй доктор, профессор Цыденжап Заятуевич Доржиев гэгшэд хубитаяа орууддаг, эрдэм буралсадай хүгжэлтэдэ өөрын онсо хууритай хүнүүд гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Түүрэн магтаха иимэ һайхан нютагтай байһандаа омогорхон ябадагби.

Ж. АБЗАЕВ,

Могойтын техниксэ

мэргэжэлэй лицей-училищнин багша.

Хурамхаанай аймаг.

Спорт Спорт Спорт



ДЭЛХЭЙН БА ЕВРОПЫН ЧЕМПИОНУУД

ЭРЭШҮҮЛЭЙ ДУНДА пауэрлифтингээр дэлхэйн түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсөөн һаяхан Финляндийн нийслэл Хельсинки шадархи Пори хотодо болобо. Дэлхэйн 40 гаран ороной 200-гаад гатар хүсэтэйшүүл хабаадажа, хаба шадалаа туршаһан байгаа.

Россин командаһаа хүсэ шадалаа гаргалгын гурбан зүйлөөр нэгэл хүн чемпион болобо. Энэмнай хэн бэ гэхэдэ, Кемеровэ хотын түлөөлэгшэ Константин Павлов болоно. Тэрэ 56 килограммай шэгнүүртэ алтан медалаар шагнагдаа. Валерий Богданов (Новгород), Владимир Марковский (Биробиджан) гэгшэд хоёрдохи хууринуудые эзэлэ.

Мурьсөөнэй дүнгүүдые гаргаханда, США-гай атледаууд командаараа илаба. Украиньн команда

- хоёрдохи, Россин түлөөлэгшэд гурбадахи хуурида гараа. Финляндийн спортсменүүд дүрбэдэхи хуури эзэлһэн байха юм.

Загарайн аймагай Шэнэ-Бэрээнэй хүүгэдэй спортын хургуулийн тренер, уласхоорондын классай спортын мастер Александр Деханов Россин Федерациине түлөөлэхдөө, түрүүшын упражненеэргэхэ гү, али 345 килограммай штанга мурэ дээрэе табижа хуугаад бодохоодо, илалта туйлажа, энэ упражненеэр дэлхэйн чемпион болобо. Дэлхэйн рекордсмен американец Джон Белл тэрээнһээ 22 килограммаар гартаа. Нютагаймнай хубуун гурбалжан упражненеэр мурьсэхдөө, хүрэл медалаар шагнагдаха аргатай байгаа. Эгээл тиимэхээ 187,5 килограммай штангы хэбтээд үргэһэн, удаань 300 килограммай штангы үбдэгтөө хүрэтэр үргөөд, хоёрдохи хэдэлгэдэ энэ үрэ дүнгөө 22,5 килограммаар дээшлүүлбэшье, дохёогой үгтөөдүй байтар штангата табижа, мурьсөөнэй дүрим эбдэһэн байна. Тиигэжэ тэрэ гурбалжан упражненеэр табадахи хуури эзэлээ.

- Ерэхэ жэлэй март һарада Екатеринбург хотодо үнгэргэгдэхэ Россин түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсөөндэ, май соо Германияда Европын чемпионатта хабаадаха түсэбтэ гэжэ Александр Деханов хөөрэнэ.

ЭХЭНЭРНҮҮД сооһоо спортын энэ Европын түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсөөн Великобританийн Манчестер хотодо Александр Дехановай хурагша-Бурядайт университетэй оюутан, уласхоорондын спортын мастер Светлана Теслева 44 килограммай шэгнүүртэ дүн хамта 372,5 (142,5+77,5) килограмм үрэ дүн харуулажа, Европын чемпион болохоһоо гадна, дэлхэйн хоёр тогтооһон байгаа. Гурбалжан упражненеэр дэлхэйн рекордые 7 килограммаар үрэ

Тиихэдэе һүүлэй гурбан жэлэй туршада Европын чемпионууд болоһон Натали Жаннот (Франца), Анна Принкала, Рая Коскинен (Хойто Финляндияһаа) гэгшэдтэй ана-мана туйлажа гараба.

Нёдондо жэл Европын түрүү хуури эзэлхын Венгридэ үнгэргэгдэхэн мурьсөөн Коскинен Жаннот хоёрто гартажа, Теслева медалаар шагнагдаа нэн. Байгша ондо Теслева дэлхэйн чемпионатта Коскинен гартажа, нютагаймнай басаган хоёрдохи эзэлһэн юм. Энэ жэлэй мурьсөөндэ 23 килограммай шэгнүүртэ дүн хамта 120 гаран эмэгтэйшүүл хабааһан байгаа.

Иимэ ехэ амжалтануудаар нютага спортсменүүдые халуунаар амаршалнабди.

Б-М. ЖИГЖ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дэлхэйн ба Европын чемпионууд А. Деханов, С. Теслева. Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА

НӨӨСЭЛГЫН БАНКЫНХИДАЙ ИЛАЛТА

Ноябриин 27-һоо декабриин 2 болотор Зүүн Сибириин гүрэнэй технологическа университетэй спортивна комплекс соо Буряад Республикын налог татабарийн албанай департаментын кубогта хүртэхын түлөө хотын комантануудай хоорондо волейболоор заншалта мурьсөөн үнгэрбэ.

Хотын эгээл бэрхэ комантанууд хабаадаа. Тэдэнэй

тоодо локомотив - вагон заһабарилгын заводой “Аскомотив”, хотын дээдэ хургуулинуудай, налог татабарийн албанай департаментын, Нөөсэлгын банкын Железнодорожно таһагай комантанууд оробо.

Хэдэн үдэр үнгэрһэн мурьсөөндэ Нөөсэлгын банкын Железнодорожно таһагай илалта туйлаа. Хоёрдохи хуурида - налог татабарийн

албанайхид, гурбадахи “Бурят-Азия-сервис” команда гараа.

Харин О. Лисичник Ягшен, А. Гармаев гэгшэд шангуудта хүртэбэ.

Гэхэтэй хамта “Икар” худалмэрийн харилсаанай “Пиво Бурятия” акционернэ бүлгэм ба фирмэнүүд тус мурьсөөн спонсорнууд болоо тэмдэглэлтэй.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редакторай орлогшо С. Д. РИНЧИНОВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИГОВ Б-М Ж. (харюусалгата секретарь), ШИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., ПИНТАЕВ В. П. (хэлбэлэй директор), ЦЫРЕНДОРЖИЕВ Ц.Б. (редактор), САМБЯЛОВА Т.В.

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ, Каландаришвилийн үйлсэ-23, “Буряад үнэн” газетын редакци.

Газетэ хэлбэлэй 2 хуудалан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэлэг 4327. Хэлбэлдэ тушаагдаһан саг 17.00.

Буряад Республикын республиканска типографида газетэ хэлбэлдээ. Директорэйн телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ №239.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшонорой - 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретарин - 2-50-52, секретаринай - 2-60-91, таһагууд: нийтэлгичэскэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон хургуулинуудай - 2-60-21, (даагшань), 2-54-19; Закаменска - 30-61.

“Бурятия” хэлбэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-67-95, 2-67-05.